

Unes eleccions decisives per als drets dels europeus

Els comicis posaran a prova la defensa dels valors europeus davant l'auge de l'extrema dreta, segons les enquestes.

Andreu Missé

Els drets i la seguretat dels europeus estan en joc. Les eleccions del pròxim juny estan esdevenint cada cop més importants davant la multiplicació de desafiaments que afronta la Unió. Els propòsits de la UE d'una resposta responsable i solidària a la crisi climàtica i al drama de la immigració topen amb el rebuig de les formacions d'extrema dreta caracteritzades per un rotund euroescepticisme. Als desafiaments de fons s'hi ha sumat el de la de Rússia contra Ucraïna. La urgència de plantejar-se seriosament la defensa d'Europa ha passat a primer pla. La policrisi que afronta Europa (canvi climàtic seqüeles de la pandèmia de covid-19, la immigració, el cost de la vida, la guerra d'Ucraïna i, recentment, les protestes agrícoles) converteix les eleccions en un dels moments més transcendents de la seva història. Probablement, molts ciutadans, especialment els joves, són conscients de la transcendència del moment i de la importància d'adoptar les mesures adequades davant de cada desafiament. Són decisions que dependran de la composició del Parlament Europeu, que haurà d'aprovar les directives i els reglaments adequats.

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternativas Económicas*,

Les advertències dels líders europeus es multipliquen. La presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, ha explicat al diari *Financial Times* la necessitat de reforçar la defensa de la Unió: "Hem de gastar més, hem de gastar millor, hem de gastar europeu".

La rellevància dels comicis del mes de juny ha estat destacada per Josep Borrell, alt representant per a la Política Exterior de la UE. "Crec", va manifestar, "que les pròximes eleccions europees poden ser més perilloses que les estatunidenques. Temo que els europeus votaran sobre la base de la por i promouran l'ascens de l'extrema dreta".

El viratge de l'electorat cap a la dreta i l'extrema dreta és una constatació de diferents enquestes. Segons el sondeig del Consell Europeu de Relacions Exteriors (ECFR, amb les sigles en anglès), els dos grups d'extrema dreta, Identitat i Democràcia (ID) i Conservadors i Reformistes Europeus (ECR), registraran importants avenços. ID, que compta entre els seus membres amb destacades figures de la dreta radical (Marine Le Pen, de l'Agrupació Nacional de França; Matteo Salvini, de la Lega italiana, i Tom Van Grieken, del flamenc Vlaams Belang) podrien arribar als 98 diputats. ECR, per la seva banda (que agrupa la populista Geòrgia Meloni, dels Germans d'Itàlia; l'ultradretà espanyol Santiago Abascal, de Vox, i l'ultraconservador polonès Jaroslaw Kaczynski, líder de Llei i Ordre), podria aconseguir 85 escons i acostar-se'n al centenar si hi incorporés el Fidesz, el partit del primer ministre hongarès, Viktor Orbán.

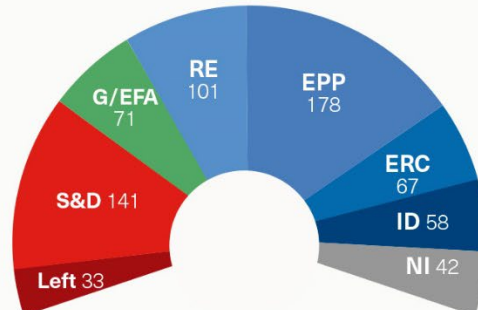
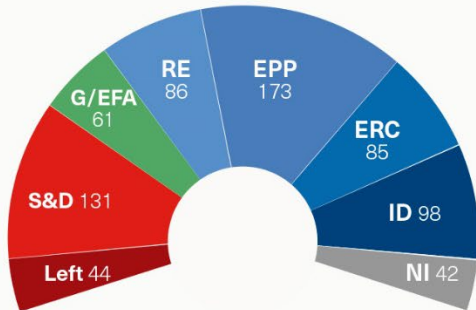
Les dues formacions d'extrema dreta podrien sumar conjuntament el 25% dels eurodiputats de la pròxima Eurocambra, que comptarà amb 720 escons, 15 més que els 705 actuals. Els quatre partits que han mantingut els principals consensos europeus, Partit Popular Europeu (PPE); Grup de l'Aliança Progressista de Socialistes i Demòcrates (S&D); els liberals del Grup Renew Europe i el Grup dels Verds/ Aliança Lliure Europea, perdran pes, segons ECFR. PPE perdria cinc escons i li'n quedarien 172, S&D en cediria 10 i n'assoliria 131; Renew obtindria 15 escons menys, per quedar-se'n amb 86, i els Verds en tindrien 61, 10 menys que els actuals. L'esquerra GUE/NGL guanyaria sis eurodiputats i n'assoliria 44. (Vegeu gràfic de la pàgina següent)

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternatives Econòmiques*,

Composició del Parlament Europeu Per grups polítics i en nombre d'escons

Projecció estimada per a 2024 a partir d'enquestes

Arc parlamentari actual

Font: ECFR

Principals líders de l'extrema dreta

Identitat i Democràcia (ID)

França
Marine Le Pen
Agrupació Nacional

Itàlia
Mateo Salvini
Lega

Països Baixos
Geert Wilders
Partit de la Llibertat (PVV)

Conservadors i reformistes europeus

Itàlia
Giorgia Meloni
Germans d'Itàlia

Espanya
Santiago Abascal
Vox

No inscrits

Hongria
Viktor Orbán
Fidesz

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternativas Económicas*,

Votar als 16 anys en quatre països

Aquest juny més de 365 milions d'europesos seran cridats a les urnes de les desenes eleccions de l'Eurocambra. En els comicis del 2019 la participació va ser del 50,6%, 8 punts més que el 2014. L'enquesta postelectoral del Parlament Europeu realitzada després dels últims comicis va revelar que el 42% dels joves de 18 a 24 anys van anar a votar, amb un augment de la participació del 50% respecte de la registrada el 2014.

Enguany, per primera vegada quatre estats membres (Bèlgica, Alemanya, Malta i Àustria) permetran votar els majors de 16 anys, i Grècia, els qui hagin complert 17 anys. Segons el Servei d'Investigació del Parlament Europeu (EPRS, amb les sigles en anglès), "alguns estudis han subratllat els beneficis de rebaixar l'edat per votar, no només per l'impacte immediat en la participació, sinó també pel que fa al desenvolupament de l'hàbit a votar al llarg de la vida, especialment per als joves que han votat per primera vegada quan encara vivien amb els pares".

La participació dels joves en els processos electorals democràtics europeus ha estat analitzada pel Departament Temàtic de Drets dels Ciutadans i Afers Constitucionals del Parlament Europeu. Els treballs indiquen que la participació està estretament lligada a l'educació dels joves i al nivell de renda. A l'Eurobaròmetre del 2021 es va detectar que votar és més habitual entre aquelles persones que van completar el seu procés d'educació als 20 anys o més, que entre els que ho van fer més aviat. També van registrar més participació (55%) de les llars més acomodades, davant del 30% de les famílies amb dificultats per pagar les factures. L'Eurobaròmetre de la primavera de 2023 del Parlament Europeu va indicar que l'interès per les eleccions europees de 2024 se situava en el 56%, la qual cosa significava un augment de sis punts respecte de les eleccions anteriors.

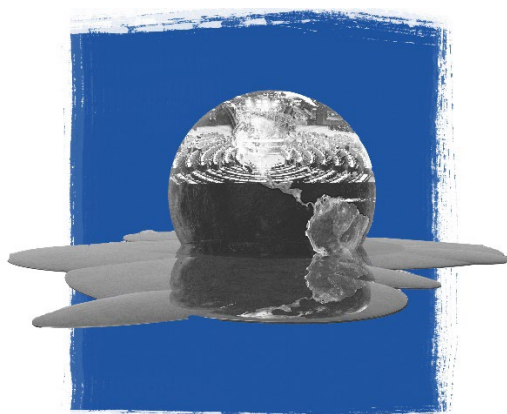
Un estudi realitzat pels politòlegs Ivan Krastev i Mark Leonard ha analitzat l'impacte que poden tenir sobre els ciutadans les cinc crisis principals que afronta la UE.

Els excessos climàtics

Segons la seva opinió, el canvi climàtic és la crisi que afectarà un nombre més gran de persones en el futur, 73,4 milions de votants. El clima és la primera preocupació per als francesos i danesos i el segon problema més important per a italians, alemanys i espanyols.

El Parlament Europeu va declarar l'emergència climàtica el 2019 i ha exercit un paper decisiu en l'assoliment d'una reducció més ambiciosa de les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH). La legislació europea sobre el clima obliga la UE a assolir la neutralitat climàtica el 2050 i a reduir les emissions de GEH en almenys el 57% el 2030 en comparació amb els nivells del 1990. El compromís de la Unió és que dedicarà com a mínim el 30% del seu pressupost per a aconseguir-ho.

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternativas Económicas*,

Una part significativa d'aquests recursos arribaran de forma comuna a través del programa RE-PowerEU per estalviar energia, produir energia neta i diversificar-ne les fonts de subministrament. El Parlament Europeu va donar suport, a més, la creació del Fons Social per al Clima amb una dotació de 86.700 milions d'euros per a abordar la pobresa energètica i de transport.

Malgrat els avenços, "el món no va pel bon camí per mantenir l'augment de la temperatura global per sota del 2%", segons l'anàlisi del Servei d'Investigació del Parlament Europeu *Ten issues to watch in 2024*, (Deu temes per tenir en compte el 2024). Per la seva banda, el Panell Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC) destaca que un excés temporal (de les temperatures) "és gairebé inevitable". Cal recordar que l'Agència Europea del Medi Ambient ha estimat que les pèrdues pels esdeveniments climàtics a la UE han ascendit a 650.000 milions d'euros entre el 1980 i el 2022, dels quals només el 19,5% estaven assegurats.

El repte de la immigració

L'arribada d'emigrants i, especialment, dels que busquen asil fugint de la persecució política constitueix un dels grans desafiaments de la Unió. El rebuig als migrants abanderat per l'extrema dreta ha aconseguit mobilitzar una part de la població. Es tracta d'una actitud que, a més d'insolidària, atempta contra els principis europeus i suposa una gran contradicció per a una Europa envellida que necessita molts treballadors.

Per fi, un acord

La immigració constitueix el major drama humanitari del qual són testimonis els països riberencs del sud d'Europa. El 2023, un total de 281.431 persones van accedir de forma clandestina a la UE i, almenys, 3.863 persones perdre la vida en l'intent, segons l'Organització Internacional de les Migracions (OIM).

Traducció al català del dossier publicat al núm. 122 de la revista *Alternatives Econòmiques*,

Després de quatre anys de negociacions, el Parlament i el Consell Europeu van acordar el mes de desembre passat, durant la presidència espanyola de la UE, un pacte migratori que fixa per primera vegada les quotes de migrants que ha d'acceptar cada Estat i endureix els requisits d'acollida. L'acord regula els diferents passos dels sol·licitants d'asil des de la seva arribada a la UE i fins a l'acollida o el rebuig. No es va poder aconseguir que les quotes fossin obligatòries i es va aprovar una solidaritat flexible que permet als estats membres pagar 20.000 euros per persona si rebutgen la quota que els correspon.

La presidenta del Parlament Europeu, Roberta Metsola, va qualificar d'"històric" el pacte en la mesura que respecta "les fronteres i és just i humà amb aquells que necessiten protecció, ferm amb els qui no són elegibles i fort contra els traficants que exploten la gent més vulnerable".

El pacte no ha agradat a ONG com a Metges sense Fronteres, que considera que ha estat "la continuació i la intensificació de les polítiques de contenció i dissuasió amb el rebuig arbitrari a les fronteres i les expulsions com a nucli". Els límits de l'acord es justifiquen pel temor que un futur parlament amb més pes de l'extrema dreta pogués aprovar un pacte pitjor per als drets dels migrants. L'emigració és un territori amb moltes arestes. El mes gener passat l'agència Europea Frontex va amenaçar d'anar-se'n de l'Espanya si no arriba a un acord amb el Govern per renovar-les operacions conjuntes contra immigrants irregulars.

Defensa de l'Estat de dret

Els assumptes relacionats amb l'emigració estan sota la lupa parlamentària. El juliol passat el Parlament Europeu va adoptar una resolució en què demanava una participació més proactiva de la UE en les operacions de cerca i rescat engegades pels estats membres.

El Parlament Europeu defensa una Unió basada en l'Estat de dret, els drets fonamentals, la llibertat dels mitjans de comunicació, la no discriminació i la igualtat de gènere. A més, vol intensificar la lluita contra la corrupció, el blanqueig de capitals i la desinformació. Precisament, en relació amb la corrupció, Metsola va reaccionar amb rapidesa i va adoptar mesures serioses per investigar l'escàndol dels suposats suborns de Qatar, que va provocar la detenció de la vicepresidenta Eva Kaili acusada de blanqueig. La presidenta de l'Europarlament va assegurar que no hi hauria "impunitat" i va anunciar la reforma de les normes sobre els grups de pressió i un reforçament de la transparència. Un any després de la crisi, la defensora del poble europeu, Emily O'Reilly ha reconegut l'enfortiment de les normes, però continua preocupada pel seu compliment.